

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS LYTIES IR SOCIALINĖS PADĖTIES PAGRINDAIS PASLAUGŲ TEIKIMO SRITYJE

TYRIMO

2026 m. rugpjūčio 7 d. Nr. (26)SN-168)SP-63

Vilnius

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) gautas 2026 m. gegužės 12 d. Pareiškėjos skundas Nr. (26)SN-168 „Dėl galimos diskriminacijos lyties atžvilgiu josgos užsiėmimo metu“. Pareiškėja skunde rašo, kad diskriminacinį elgesį pajuto ne tik dėl lyties, bet ir dėl socialinės padėties, įsitikinimų ir pažiūrų. Pareiškėja skunde apibūdina skundžiamus veiksmus: „josgos užsiėmimo metu skambėjo moterų, t.y. mano orumą žeminantys seksistiniai teiginiai. Keli iš jų: „Jei moteris turėjusi daug seksualinių partnerių, ji energetiškai purvina.“ „Arabės vaikščioja prisidengusios plaukus, nes jos taip saugo savo energiją. O čia kai vaikščioja su apnuogintais pilvais – taip vyrai iš jų išsiurbinėja energiją, o jos leidžiasi.“ Taip pat buvo niekinamai kalbama apie nepasiturinčią socialinę grupę, ją įvardijant „bomžais“. „Ar tu duotum šimtą eurų bomžui ar prezidentui? Tai aišku, kad prezidentui, nes jis bent jau nuveiks kažką gero visuomenei, o bomžas pragers.“ Aš nesu pasiturintis žmogus ir taip buvo pamintas mano orumas. Vėliau atlikome josgos asanas (pratimus), kurių metu įprastai viskas vyksta tyloje, todėl aš paklausiau: ar visada kalbatės pamokos metu? Kitas pamokoje dalyvavęs vyras suriko, kad užsičiaupčiau, mokytojas nereagavo, t.y. neprieštaravo tokiai leksikai. Dar kartą buvo pažemintas mano, kaip moters, orumas, ir pažiūros. Vėliau visos pamokos metu mokytojas šaipėsi iš manęs, kad neturiu disciplinos, kad vadovaujuosi „flow“ ir nieko nesuprantu. Visus pratimus atlikau teisingai (dėl ilgos praktikos), todėl jis nusprendė mane pažeminti pasakydamas: „nu va kartais lankstumo yra, bet disciplinos nėra“. Tai mane žemino profesiskai, nes pati esu sertifikuota josgos mokytoja. Galiausiai darėme 'žvakę', kai guli ant nugaros, iškeli kojas į viršų ir laikai. Man skaudėjo pilvą, nes buvau pavalgiusi, todėl atsiguliau ir ramiai laukiau, kol pereisime prie kito pratimo. (Duomenys neskelbtini, toliau - Mokytojas) priėjo prie manęs, palinko virš ir liepė man kelti kojas į

viršų. Aš pasakiau, kad man skauda pilvą, todėl to nedarysiu. Tada jis pasakė: visi šitie žmonės bus priversti laikyti žvakes tol, kol tu pakelsi kojas. Tai yra gryniausias emocinis teroras. Aš pasakiau: ne. Mokytojas pasakė: (Pareiškėjai), arba keli kojas, arba susivynioji kilimėlį ir išeini. Aš išėjau. Seniai nebuvo susidūrusi su tokia emocine prievarta ir teroru.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

Tarnybos prašymu Pareiškėja 2026 m. gegužės 15 d. elektroniniu laišku patikslino skundą ir nurodė, kad „paslaugą teikė fizinis asmuo, dirbantis individualiai: Mokytojas. Kontaktai, kuriuos randu internete: (duomenys neskelbtini). Pamokos vyksta pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 19 val. adresu (duomenys neskelbtini).“ Pareiškėja skundo patikslinime rašo, kad dėl skundžiamų veiksmų patyrė priekabiavimą, kad skundžiamais veiksmais vyko „gegužės 11 d. 19-21 val. Tai be manęs girdėjo 4 asmenys.“ Pareiškėja patikslintame skunde nurodė liudytoją, kuris galėtų patvirtinti Pareiškėjos skunde nurodytus teiginius.

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, 2026 m. gegužės 25 d. raštu Nr. S-2026/361-(6.2) kreipėsi į jogos Mokytoją ir paprašė per 7 darbo dienas pateikti paaiškinimą dėl skundžiamų aplinkybių ir atsakyti į klausimus:

„1. Prašyčiau pakomentuoti Pareiškėjos skunde nurodytus skundžiamus veiksmus, paaiškinant 2026 m. gegužės 11 d. vykusio jogos užsiėmimo metu pasakytų frazių tikslą, motyvus, priežastis bei šių frazių prasmę.

2. Ar tokio pobūdžio komentarus apie moters išvaizdą, terminą „bomžai“ vartojate nuolat veddamas jogos užsiėmimus?

3. Kokių teisinių pagrindų Jums suteikta teisė vesti jogos užsiėmimus, ar turite licenciją šiai veiklai vykdyti, individualios veiklos pažymėjimą? Jeigu taip, prašyčiau pateikti šių dokumentų kopijas.

Taip pat prašyčiau pateikti kitą, Jūsų nuomone, reikšmingą informaciją, susijusią su šiame rašte bei skunde išdėstytomis aplinkybėmis.“

Tarnybos atstovė 2026 m. gegužės 18 d. elektroniniu laišku kreipėsi į Pareiškėjos nurodytą liudytoją ir paprašė per 5 darbo dienas pakomentuoti Pareiškėjos skunde nurodytas skundžiamas aplinkybes, tačiau nurodytas asmuo Tarnybai informacijos nepateikė.

Lygių galimybių kontrolierė

nustatė:

1. Mokytojas 2026 m. gegužės 26 d. elektroniniu laišku Tarnybai paaiškino: „esu jogos mokytojas, vedu jogos užsiėmimus nuo 2018 metų. Esu baigęs tarptautinius jogos mokytojų kursus ir turiu Jungtinių Amerikos Valstijų išduotą sertifikatą, leidžiantį vesti jogos užsiėmimus daugumoje pasaulio šalių. Nuo 2020 metų reguliariai vedu jogos užsiėmimus ir online formatu.“ Jis taip pat informavo apie savo ilgametę jogos mokytojo patirtį, vykdomą veiklą, viešojoje erdvėje publikuojamą jo parengtą informaciją apie „savęs pažinimą, asmeninį tobulėjimą, pozityvų mąstymą“ ir kartu paaiškino, kad „tokios situacijos, kaip ši (kad kažkas norėtų parašyti skundą ant jogos mokytojo), man neteko patirti“. Mokytojas informavo, kad veda jogos užsiėmimus nurodytu adresu; užsiėmimai vyksta du kartus per savaitę. Mokytojas paaiškino, kad „yra registracijos forma, kurią užpildęs žmogus gauna patvirtinimą dėl dalyvavimo“; asmenys į užsiėmimus priimami pagal skelbiamas taisykles, kurios aprašytos interneto svetainėje (duomenys neskelbtini).

Mokytojas informavo: „aš asmeniškai Pareiškėjos nepažįstu. Ji atėjo užsiėmimą gegužės 11 dieną: nesiregistravusi, negavusi užsiėmimo dalyvavimo patvirtinimo, nepatvirtinusi dalyvavimo taisyklių“; „Pareiškėja dalyvavo nemokamai, nes pirmas apsilankymas mano vedamuose jogos užsiėmimuose įprastai yra nemokamas. Tai normali praktika, kad žmogus atėjęs galėtų išbandyti užsiėmimą ir suprastų ar jam tinka, ar ne.“ Mokytojas, paaiškindamas, kaip 2026 m. gegužės 11 d. vyko jogos užsiėmimai, informavo, „kad vyko jogos filosofijos temų atsiskaitymas, kurias pristatinėjo grupės dalyviai. Mes kalbėjome apie 10 etinių ir moralinių, savidisciplinos principų, kurie pasak klasikinių jogos tekstų yra rekomenduojami jogos praktikoms. Tai vadinama Jama ir Nijama. Plačiau apie tai galima rasti čia: (duomenys neskelbtini). Ir tas užsiėmimas buvo šiek tiek kitoks nei įprastai, nes mes nedarėme įprastų jogos asanų (kas dažniausiai yra atliekama jogos užsiėmimuose), o buvo atsiskaitymas. Žmonės turėjo galimybę viešai kalbėti prieš auditoriją, kai kam tai buvo didelis išbandymas.<...> antroje užsiėmimo dalyje mes perėjome prie įprastos praktikos dalies ir darėme įvairias jogos asanas (įprastą programą, kuri buvo šiek tiek trumpesnė, nei įprastai). Gerbiama Pareiškėja, panašu, kad tikėjosi kitokio užsiėmimo. Užsiėmimo metu atrodė, kad jai kažkas netinka ir ji replikavo į mokytojo vedamą programą. Vienu momentu Pareiškėja uždavė man klausimą: „Ar jūs visada taip daug kalbate?“ Atsakiau, kad taip. Ir vienas vyras iš grupės jai pasakė tokią frazę: „atleiskite

man, bet jūs savo pastabas pasilaikykite“ (čia tas vyras taip pasakė Pareiškėjai, nes ji tiesiog nepagarbiai pertraukinėjo mokytoją). Man sudėtinga suprasti, kaip pirmą kartą atėjęs į jogą žmogus bando savo taisyklės įvedinėti. Manau, tai nekorektiška ir niekas taip įprastai nesielgia. Jeigu žmogus ateina mokytis, ateina praktikuoti, jis klauso ir daro tai, ką mokytojas rekomenduoja. Tam ir reikalingas mokytojas, kad padėtų žmogui, instruktuočiau, parodytų kas ir kaip yra atliekama.“

Mokytojo teigimu, „antroji situacija buvo, kai užsiėmimo pabaigoje mes darėme vieną iš jogos asanų, ji vadinasi Sarvangasana (liaudyje ji vadinama Žvakė). Visi darė šią asaną, o Pareiškėja tiesiog išėjo iš jos. Tuomet priėjau prie jos ir ramiai pasakiau, kad ji vėl grįžtų į šią padėtį, nes mes laikome truputį ilgiau, nei ji laikė. Ji pasakė: „Ne.“ Tada dar kartą pakartojau, kad ji sugrįžtų į padėtį: ji pasakė vėl „Ne.“ Be jokių paaiškinimų“; „man tiesiog pasirodė, kad ji nori pasiginčyti su manimi, o aš neturiu kada ginčytis, nes su žmonėmis juk dirbu. Ir tiesiog paprašiau ją palikti jogos studiją. Ji pasakė: „Gera“, suvyniojo kilimėlį ir išėjo iš studijos“; taip pat Mokytojas paminėjo, kad tą dieną „Pareiškėja gavo bent du pagyrimus“ už tai, kad ji gilina jogos praktikos žinias ir už tai, kad ji gerai darė asanas.

Mokytojas informavo, kad „jogoje (ir bendrai jogos filosofijoje, praktikoje) žmonės nėra skirstomi pagal rasę, lytinį, religinį, socialinį pagrindą, neskatinama prievarta, neskatinama neapykanta prieš bet kokį asmenį ar grupę asmenų. Tai yra įrašyta tinklapyje (duomenys neskelbtini) prie privatumo taisyklių: (duomenys neskelbtini)“.

Mokytojas, atsakydamas į klausimą dėl konkrečių Pareiškėjos skunde paminėtų fazių, paaiškino, kad „visos šios citatos jos yra ištrauktos iš konteksto, o be konteksto jas gali būti šiek tiek sudėtinga suprasti“.

Dėl teiginio *„Jei moteris turėjusi daug seksualinių partnerių, ji energetiškai purvina“* Mokytojas paaiškino, kad „šiuolaikiniai moksliniai tyrimai patvirtina, kad didelis kiekis seksualinių partnerių gyvenimo metu, gali sukelti tam tikrą pavojų žmogaus sveikatai ir santykiams. Atsiranda psichologinės problemos. Apie tai patvirtina moksliniai tyrimai: National Institute of Health. Nuoroda:

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3752789/> Padidėja tikimybė patirti depresiją, nerimą.

Nuoroda: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3752789/> Medical News Today patvirtina, kad turintiems 10 ir daugiau gyvenimo partnerių, padidėja chroniškų ligų kiekis, gali išsivystyti vėžys, padidėja galimybė užsikrėsti ŽIV. Nuoroda: <https://www.medicalnewstoday.com/articles/multiple-sex-partners> Padidėja skyrybų skaičius. National Survey of Family Growth ir Add Health tyrimai

indikuoja, kad žmonės turintys aukštą ikivedybinių santykių skaičių (9 ir daugiau) patiria didesnę tikimybę išsiskirti, nei tie, kas turi nuo 1 iki 8. Beje, tai galioja ne tik moterims. Yra labai daug mokslinių straipsnių šia tema, jas galima rasti pagal raktažodžius: „Negative effect of many partners study“. Mokytojas taip pat informavo, kad aptariama frazė „galioja ne tik moterims“.

Dėl teiginio *„Arabės vaikščioja prisidengusios plaukus, nes jos taip saugo savo energiją. O čia kai vaikščioja su apnuogintais pilvais – taip vyrai iš jų išsiurbinėja energiją, o jos leidžiasi“* Mokytojas pateikė šiuos paaiškinimus: „Norvegijos mokslo tinklapyje yra nurodyta, kad pasak Islamo tradicijos, moterų plaukai yra jos garbė ir jie turi būti apsaugoti. Nuoroda:

<https://www.sciencenorway.no/christianity-history-islam/why-is-womens-hair-so-important-in-many-religions/2463836> Korano sura An-Nur (24:31) nurodo musulmonėms moterims saugoti savo

kuklumą ir užsidengti save šydu, kad išlaikytų tyrumą ir moralinį dorumą. Pavyzdžiui, Judaizme ištekęsios moterys dengia plaukus, kad parodytų savo šeimyninę padėtį ir laikytųsi tradicinių kuklumo (tznit) sampratų. Oksfordo Academic puslapyje teigiama, kad istoriškai ir šiuolaikiniame kontekste galvos apdangalai naudojami dėl praktinės, funkcinės naudos:

<https://academic.oup.com/past/article/263/1/3/7516952> Galvos dengimas taip pat gerai žinomas ir krikščioniškoje tradicijoje, taip pat ir mūsų lietuvių tautoje, nes seniau dauguma močiūčių dėvėdavo skarą arba dengdavo plaukus. Visos religijos patvirtina, kad moterys neturi vaikščioti pusnuogės gatvėje, tai laikoma kaip nepagarbos ženklas, moralės nebuvimas tiek sau, tiek aplinkiniams. Todėl dauguma suaugusių žmonių vaikšto apsirengę (kas daugiau, kas mažiau). Be abejonės tai žmogaus pasirinkimo klausimas.“

Dėl teiginio *„Ar tu duotum šimtą eurų bomžui ar prezidentui? Tai aišku, kad prezidentui, nes jis bent jau nuveiks kažką gero visuomenei, o bomžas pragers“* Mokytojas paaiškino: „vėlgi, tai iš konteksto ištraukti žodžiai. Pabandyčiau paaiškinti. Užsiėmimo pokalbio metu, buvo komentaras iš dalyvių, kuriame reikėjo paaiškinti į kur būtų teisingiau nukreipti pinigus, kad jie būtų panaudoti prasmingai visuomenės labui. Tam, kad žmonės suprastų, daviau du kraštutinius pavyzdžius: 1. Žmogus benamis, elgeta ir 2. Prezidentas. Ir paaiškinau, kad jeigu duosite pinigų Prezidentui, tai kadangi jis turi daug geresnius gebėjimus, įgūdžius, visuomenės padėtį, jis tuos pinigus mokės nukreipti daug tikslingiau ir tai atneš didesnę gerovę, nei lyginant su benamiu ar elgeta. Apgailestauju, kad šioje vietoje įvardinau sąvoką bomžas. Reikėjo tai įvardinti, kaip elgeta ar benamis, tai būtų

tikslesnis apibūdinimas. Žodis bomžas nebuvo orientuotas į Pareiškėją. Jis buvo pasakytas, kaip metafora, pavyzdys, siekiant paaiškinti komentarą.“

Mokytojas taip pat paaiškino, kad jis stengėsi nuraminti ant Pareiškėjos galimai pykusį vyrą „kad praktika vyktų ramiai ir harmoningai“ bei paneigė Pareiškėjos teiginius, kad iš jos buvo šaipomasi užsiėmimo metu: „iš Pareiškėjos niekas nesišaipė nei dėl disciplinos, nei dėl kažkokių kitų priežasčių. Bet aš ją bent du kartus pagyriau užsiėmimo metu“; „kai Pareiškėja pasakė, kad ji baigė jogos mokytojų kursą, aš ją pasveikinau ir pagyriau, kad atsirado dar viena jogos mokytoja, nes tai labai pozityvu žmonėms.“

Dėl Pareiškėjos teiginio „Mokytojas priėjo prie manęs, palinko virš ir liepė man kelti kojas į viršų. Aš pasakiau, kad man skauda pilvą, todėl to nedarysiu“ Mokytojas paaiškino: „aš iš tiesų priėjau prie jos ir nurodžiau jai įeiti į asaną, kurią daro visi grupės dalyviai (sarvangasana, žvakė). Šioje vietoje Pareiškėja jums nurodė neteisingai. Kai aš priėjau, Pareiškėja man nesakė, kad jai skauda pilvą. Jeigu ji būtų pasakiusi, aš būčiau leidęs jai gulėti.“

Mokytojas papildomai informavo Tarnybą (atsiuntė tai patvirtinančių žinučių nuotraukas): „iš savo pusės jau parašiau Pareiškėjai per socialinį tinklą Facebook ir atsiprašiau už jai sukeltus nepatogumus gegužės 11 dienos jogos užsiėmimo metu. Taip pat paminėjau, kad jeigu ji pasijautė įžeista, kad nenorėjau jos įžeisti. Tiesiog nematau jokios prasmės pyktis Jeigu ji pasijautė įžeista, man nesunku atsiprašyti. Taip pat dar kartą ją pasveikinau, kad ji tapo jogos mokytoja ir palinkėjau geros kloties jogos mokytojos kelyje. Kaip pagarbos ženklą jogos mokytojai, už šią situaciją, kaip atsiprašymą, nutariau jai padovanoti labai įdomią knygą lietuvių kalba Rajiv Mehrotra „Guru protas“ <...> Ir dar prie viso to, suteikiau jai dar vieną nemokamą užsiėmimą šį trečiadienį (kuris jau bus paskutinis mūsų jogos mokslo metais), į kurį Pareiškėja gali prisijungti nemokamai. Informavau ją, kad šį kartą tai bus daug kartų geresnė patirtis.“

Mokytojas, atsakydamas į klausimą, kokių teisiniu pagrindu vykdo jogos mokytojo veiklą, informavo, kad 2018 m. baigė tarptautinius jogos mokytojų kursus ir turi Jungtinių Amerikos Valstijų išduotą sertifikatą, pagal kurį leidžiama vesti jogos užsiėmimus daugumoje pasaulio šalių (pateikta kopija); informavo, kad mokėsi tarptautiniame jogos klube, kuris ir išdavė pirmiau minėtą sertifikatą; informavo, kad nuo 2018 m. vykdo individualią veiklą pagal pažymą, kuri suteikia galimybę vesti jogos užsiėmimus (pateikta kopija).

2. Mokytojas Tarnybos prašymu 2026 m. birželio 3 d. elektroniniu laišku informavo, kad interneto svetainėje (duomenys neskelbtini) yra skelbiama jogos užsiėmimų dalyvio sutartis (duomenys neskelbtini), sveikatos deklaracija ir privatumo politika.

Tarnybos paklaustas, ar Pareiškėjai jogos užsiėmimo metu sakė skundžiamas frazes, Mokytojas 2026 m. birželio 3 d. laišku patvirtino, kad pasakė frazę „Jei moteris turėjusi daug seksualinių partnerių, ji energetiškai purvina“ ir patikino: „dėl šios pasakytos frazės labai gailiuosi, jeigu tai galėjo įžeisti Pareiškėją ar bet kokią kitą žmogų. Šie žodžiai nebuvo skirti nei vienam iš grupės dalyvių. Iš savo pusės užtikrinsiu, kad tai nepasikartotų.“ Pasak Mokytojo „dažnai šis principas pas jogos yra traktuojamas, kaip susilaikymas nuo seksualinių santykių. Šią informaciją lengvai galima patikrinti įrašius internete frazę anglų kalba: „What is Brahmacharya“; „šiuolaikiniai moksliniai tyrimai patvirtina, kad didelis kiekis seksualinių partnerių gyvenimo metu, gali sukelti tam tikrą pavojų žmogaus sveikatai ir santykiams. Atsiranda psichologinės problemos“ ir tai, Mokytojo teigimu, patvirtina moksliniai tyrimai (pateikiamos nuorodos:

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3752789/> ,

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3752789/> ,

<https://www.medicalnewstoday.com/articles/multiple-sex-partners> .

Mokytojas taip pat patvirtinto sakęs, kad „arabės vaikščioja prisidengusios plaukus, nes jos taip saugo savo energiją“: „taip šią frazę pasakiau ir dėl šios pasakytos frazės labai gailiuosi, jeigu tai galėjo įžeisti Pareiškėją ar bet kokią kitą žmogų. Šie žodžiai nebuvo skirti nei vienam iš grupės dalyvių. Iš savo pusės užtikrinsiu, kad tai nepasikartotų.“ Mokytojas paaiškino, kad „tai susiję su Brahmačarijos principu, nes būtent jogoje yra svarbu išmokti sukaupti didesnę kiekį gyvybinės energijos, kuri padėtų žmogui tobulėti kasdieniame gyvenime. Brahmačarijos kontekste (jogos etinio ir moralinio principu), plaukų dengimas praktikuojamas tam, kad sumažinti blaškymąsi, sukaupti didesnę kiekį gyvybinės energijos, kas simbolizuoja vidinį 2 susitelkimą, susifokusavimą“ bei pateikė nuorodas internete, kurios patvirtina minėtą teiginį

(https://www.researchgate.net/publication/396899850_The_Role_of_Brahmacharya_Tryaupstambh_in_Health_Promotion_A_Systematic_Review_of_Ayurvedic_Principles_and_Contemporary_Research , https://www.ijhsr.org/IJHSR_Vol.13_Issue.9_Sep2023/IJHSR24.pdf ir kitos). Mokytojo teigimu,

„plaukų dengimo naudą patvirtina ir šiuolaikinis mokslas. Norvegijos mokslo tinklapyje yra nurodyta,

kad pasak Islamo tradicijos, moterų plaukai yra jos garbė ir jie turi būti apsaugoti.<...> Korano sura An-Nur (24:31) nurodo musulmonėms moterims saugoti savo kuklumą ir užsidengti save šydu, kad išlaikytų tyrumą ir moralinį dorumą. Pavyzdžiui, Judaizme ištekęsios moterys dengia plaukus, kad parodytų savo šeimyninę padėtį ir laikytųsi tradicinių kuklumo (tznit) sampratų.“

Mokytojas 2026 m. birželio 3 d. laišku patvirtino, kad jos užsiėmimo metu pasakė teiginius „ar tu duotum šimtą eurų bomžui ar prezidentui? Tai aišku, kad prezidentui, nes jis bent jau nuveiks kažką gero visuomenei, o bomžas pragers“: „taip. Ir dėl šios pasakytos frazės labai gailiuosi, jeigu tai galėjo įžeisti Pareiškėją ar bet kokį kitą žmogų. Šie žodžiai nebuvo skirti nei vienam iš grupės dalyvių. Iš savo pusės užtikrinsiu, kad tai nepasikartotų.<...> Apgailestauju, kad šioje vietoje įvardinau sąvoką bomžas. Reikėjo tai įvardinti, kaip elgeta ar benamis, tai būtų tikslesnis apibūdinimas. Žodis bomžas nebuvo orientuotas į Pareiškėją.“

Mokytojas 2026 m. birželio 3 d. elektroniniame laiške reiškė atsiprašymą dėl pasakytų žodžių: „labai atsiprašu Pareiškėjos, jeigu iš manęs išgirdusi šią frazę ji įsižeidė, aš labai apgailestauju dėl to ir labai prašau jos atleidimo. Šie žodžiai nebuvo skirti Pareiškėjai, tai nebuvo orientuota į jos socialinę padėtį, šie žodžiai nebuvo skirti tam, kad sumenkinti Pareiškėjos orumą. Šie žodžiai jos užsiėmimo kontekste iš viso nebuvo susiję su Pareiškėja. Tai nebuvo Pareiškėjai skirti žodžiai.“

Mokytojas taip pat pateikė paaiškinimus dėl pratimų atlikimo, būdo, metodų bei dėl jos užsiėmimo dalyvių bendravimo, konfliktinės situacijos, kurią aprašė Pareiškėja, valdymo jos užsiėmimo metu.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a :

2. Skundo tyrimo metu buvo siekiama įvertinti, ar Mokytojas, teikiantis paslaugas pagal Gyventojo individualios veiklos vykdymo ar nuolatinės bazės įregistravimo Lietuvoje pažymą Nr. (duomenys neskelbtini), veiklos pavadinimas „Sportinis ir rekreacinis švietimas“, tinkamai įgyvendino Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtintą prekių pardavėjų, gamintojų ar paslaugų teikėjų pareigą užtikrinti, kad suteikiant vartotojams informaciją apie gaminius, prekes ir paslaugas arba jas reklamuojant, šioje informacijoje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės

priklausomybės, religijos pagrindu ir nebūtų formuojamos visuomenės nuostatos, kad dėl šių požymių asmuo yra pranašesnis ar menkesnis už kitą. Kadangi Pareiškėja skunde nurodė, kad ji jautėsi diskriminuojama dėl lyties ir socialinės padėties, skundžiamos aplinkybės vertinamos ne pagal specialiojo Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatas, kuriomis draudžiama diskriminacija tik dėl lyties, bet pagal Lygių galimybių įstatymą, kuriuo draudžiama diskriminacija *inter alia* lyties ir socialinės padėties pagrindais paslaugų teikimo srityje. Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje socialinė padėtis apibrėžiama kaip asmens padėtis, kurią lemia jo šeiminė padėtis, įgytas išsilavinimas, kvalifikacija ar mokymasis ir studijos mokslo ir studijų institucijose, turima nuosavybė, gaunamos pajamos, teisės aktuose nustatytos valstybės paramos poreikis ir (arba) kiti su asmens turtine padėtimi susiję veiksniai. Todėl šiuo atveju Mokytojo užsiėmimų metu vartotas terminas „bomžas“ šia prasme sietinas su socialinės padėties sudėtiniais elementais, tai yra turima nuosavybe, gaunamomis pajamomis ir kitais su asmens turtine padėtimi susijusiais veiksniais.

Atkreiptinas dėmesys, kad šio skundo tyrimo metu nevertinamos skundžiamos aplinkybės, susijusios su fizinių pratimų atlikimo technika, Pareiškėjai pateiktomis pastabomis dėl pratimų atlikimo, disciplinos klausimais, asmeninio pobūdžio pastabomis ir komentarais, nesusijusiais su asmens tapatybės požymiais, nes šios skundžiamos aplinkybės nėra siejamos su Lygių galimybių įstatyme įtvirtintais draudžiamo diskriminavimo pagrindais ir nepatenka į šio įstatymo reguliuojamų santykių sritį.

3. Skundo tyrimui aktualūs teisės aktai, reglamentuojantys lygių galimybių užtikrinimą ir nediskriminavimą

Pažymėtina, kad Jungtinių Tautų konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims 5 straipsnio a punkte valstybės dalyvės įpareigojamos (Lietuva yra ratifikavusi šią konvenciją, todėl yra valstybė, įgyvendinanti jos nuostatas): imtis visų reikiamų priemonių, siekiant pakeisti socialinius ir kultūrinius vyrų ir moterų elgesio modelius, kad išnyktų prietariai, papročiai ir visokia kitokia praktika, pagrįsta vienos lyties nepilnavertiškumo ar pranašumo idėja arba stereotipišku vyrų ir moterų vaidmeniu.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises,

III skirsnis reglamentuoja lygybę, o šio skirsnio 20 straipsnyje įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas; 21 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtintas diskriminacijos draudimas, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos. Europos žmogaus teisių agentūros rekomendacijose „Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos taikymo teisėje ir formuojant politiką nacionaliniu lygmeniu“ pažymima, kad „Europos Sąjungos Taryba pabrėžia Chartijos, kaip platesnio taikytinų pagrindinių teisių šaltinių komplekso dalies, taikymo svarbą nacionaliniame kontekste. Taryba pabrėžia, kad „reikia nustatyti Chartijos taikymą konkrečiomis aplinkybėmis“, taip pat kad „siekiant veiksmingo Chartijos taikymo, nacionalinės institucijos turi skirti ypatingą dėmesį toms Chartijos nuostatomis, kurių prasmė ir apimtis nėra apibrėžta atitinkamomis EŽTK nuostatomis.“¹

2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyvos 2004/113/EB (toliau – Direktyva), įgyvendinančios vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principą dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, 1 straipsnyje nustatyta, kad Direktyvos tikslas yra sukurti sistemą kovai su diskriminacija dėl lyties, galimybėms naudotis prekėmis bei paslaugomis ir tiekti prekes bei teikti paslaugas srityje, siekiant valstybėse narėse įgyvendinti vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principą. Kaip pažymima Direktyvos konstatuojamoje dalyje (11 p.), paslaugomis turėtų būti laikomos paslaugos, apibūdintos Europos Bendrijos steigimo sutarties dėl laisvo prekių judėjimo 50 straipsnio nuostatose. Vadovaujantis šia nuostata ir remiantis atitinkama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, paslauga laikoma ekonominė veikla, kuri paprastai turi būti atlyginama. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką, už paslaugą nebūtinai turi mokėti tie, kuriems ta paslauga teikiama. Iš esmės Direktyvos nuostatomis yra draudžiamas teisių suvaržymas lyties pagrindu prekių pardavimo ir paslaugų teikimo procese, taip pat priekabiavimas dėl lyties parduodant prekes ir teikiant paslaugas. Direktyvos nuostatos yra perkeltos į Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymą bei Lygių galimybių įstatymą.

¹ Nuoroda internete: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-charter-guidance_lt.pdf, 12 psl.

Europos Tarybos priimtoje 2024–2029 m. lyčių lygybės strategijoje² teigiama, kad „lyčių stereotipai – tai iš anksto susiformavę socialiniai ir kultūriniai modeliai ar idėjos, pagal kuriuos moterims ir vyrams priskiriamos savybės ir vaidmenys, nustatyti ir ribojami jų lyties. Lyčių stereotipai yra rimta kliūtis siekiant realios lyčių lygybės ir skatina diskriminaciją dėl lyties. Tokie stereotipai gali riboti natūralius mergaičių ir berniukų, moterų ir vyrų talentus ir gebėjimus, jų mokymosi ir profesinius polinkius ir patirtį, taip pat gyvenimo galimybes apskritai“ (38 punktas).

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje nustatyta, kad įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtinę teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų³. Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintos nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kurio paskirtis užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu (1 straipsnio 1 dalis).

Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtinta prekių pardavėjų, gamintojų ar paslaugų teikėjų pareiga užtikrinti, kad suteikiant vartotojams informaciją apie gaminius, prekes ir paslaugas arba juos reklamuojant, šioje informacijoje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės

² Council of Europe, *Gender Equality Strategy 2024–2029*, <https://rm.coe.int/prems-073024-gbr-2573-gender-equality-strategy-2024-29-txt-web-a5-2756/1680afc66a> (coe.int).

³ Be kitų, Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2024 m. kovo 7 d. nutarimai.

priklausomybės, religijos pagrindu ir nebūtų formuojamos visuomenės nuostatos, kad dėl šių požymių asmuo yra pranašesnis ar menkesnis už kitą. Šios pareigos nevykdymas ar netinkamas vykdymas laikomas Lygių galimybių įstatymo pažeidimu.

4. Dėl diskriminavimo sampratos

Diskriminacija bendrąja prasme suprantama kaip mažiau palankus asmens traktavimas ar mažiau palankus elgesys su asmeniu, negu toms pačiomis ar panašiomis aplinkybėmis buvo, yra ar būtų elgiama su kitu asmeniu. Taigi diskriminacija bendriausia prasme yra priešingas teisei veiksmas (neveikimas), dėl kurio žmogui buvo, yra arba galėtų būti sumažintos, apribotos arba apskritai atimtos galimybės realizuoti savo teises vienodomis su kitais asmenimis sąlygomis.

Lygių galimybių įstatymo nuostatomis, diskriminacija yra kildinama iš nevienodo asmenų traktavimo dėl tam tikro asmens tapatybės požymio, priskirtinos savybės, kuri nebūtinai yra būdinga tam žmogui, tačiau diskriminacinis elgesys gali atsirasti ir manant, kad šie požymiai yra būdingi tam asmeniui, tai yra numanant, kad diskriminacinio elgesio auka turi tuos požymius.

Šio skundo tyrimo atveju siekiama nustatyti, ar Mokytojai teikiant informaciją apie paslaugas, tai yra dalinantis informacija apie etinius ir moralinius savidisciplinos principus, skleidžiant informaciją apie etinius, moralinius, dvasinius principus jogos užsiėmimo metu, kuri šiuo konkrečiu atveju, pasak Mokytojo, paremta viešai skelbiama informacijos šaltiniais, skelbiamoje informacijoje nebuvo išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas dėl lyties bei socialinės padėties, ar nebuvo formuojamos visuomenės nuostatos, kad dėl šių požymių asmuo yra pranašesnis ar menkesnis už kitą, ar teikiant informaciją nebuvo formuojamos nuostatos, kad moterys menkesnės nei vyrai, ar benamiai, galimai neturintys pragyvenimo šaltinio asmenys nebuvo menkinami, pažeminami ir ar šios informacijos teikimo metu Pareiškėja patyrė pažeminimą dėl lyties ir socialinės padėties. Atkreiptinas dėmesys, kad skundo tyrimo metu nebuvo siekiama vertinti jogos užsiėmimo metu Mokytojo pasakytų teiginių teisingumo, objektyvumo, nešališkumo bei vertinti jogos propaguojamus etinius, moralinius, dorovinius principus apskritai, nes šių aspektų vertinimas nepatenka į Lygių galimybių įstatymo reguliuojamų santykių sritį.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija įvardijama kaip tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės

orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu; 2 straipsnio 9 dalyje tiesioginė diskriminacija apibrėžiama kaip elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje įtvirtinta tiesioginės diskriminacijos apibrėžtimi, tiesioginė diskriminacija pasireiškia kaip mažiau palankus elgesys su asmeniu dėl *inter alia* lyties, socialinės padėties, kuris galėjo įvykti praeityje, gali vykti dabartyje arba galėtų vykti ateityje ir nežinomi asmenys hipotetiškai galėtų patirti diskriminacinius veiksmus. Taigi diskriminacija dėl lyties ir socialinės padėties kildinama iš palyginamųjų asmenų arba jų grupių nevienodo traktavimo, pagrįsto to asmens arba grupės asmenų lytimi ir socialine padėtimi. Kitaip tariant, norint nustatyti, ar asmeniui buvo taikytas mažiau palankus elgesys dėl lyties ir socialinės padėties, būtina įvertinti, ar dėl šių požymių, tai yra dėl lyties ir socialinės padėties asmuo, o šiuo konkrečiu atveju – Pareiškėja, panašiomis aplinkybėmis buvo traktuojama mažiau palankiai.

5. Skundo tyrimo metu nustatyta

Mokytojas veda jogos užsiėmimus, turi ilgametę patirtį šioje srityje, veiklą vykdo pagal individualios veiklos pažymą. Mokytojas paaiškino, kad „yra registracijos forma, kurią užpildęs žmogus gauna patvirtinimą dėl dalyvavimo“; asmenys į užsiėmimus priimami pagal skelbiamas taisykles, kurios aprašytos interneto svetainėje: (duomenys neskelbtini). Pagal skelbiamas dalyvavimo jogos užsiėmimuose taisykles darytina išvada, kad visiems asmenims, nepaisant lyties, socialinės padėties, leidžiama dalyvauti Mokytojo vedamuose mokymuose tiek gyvai, tiek virtualiai, jeigu būsimi dalyviai patvirtina, kad neturi ligų, sveikatos sutrikimų, kurie yra išvardyti kaip galimos rizikos veiksniai ir kurių nebuvimą būsimas dalyvis privalo patvirtinti. Šio skundo tyrimo nevertinamos kitos nustatytos sąlygos dalyvavimui nuotoliniuose ir gyvuose jogos užsiėmimuose. Mokytojo vedamų jogos mokymų dalyvis pasirašo dalyvio sutartį: „Jogos užsiėmimų dalyviai, dalyvaujantys (duomenys neskelbtini) ir Mokytojo vedamuose jogos užsiėmimuose ir mokymuose, besąlygiškai įsipareigoja laikytis žemiau nurodytos Jogos užsiėmimų dalyvio sutarties, sveikatos deklaracijos ir privatumo politikos“. Viena iš Mokytojo ir dalyvio pasirašomos sutarties sąlygų yra susijusi su mokymų turinio konfidencialumu, pagal kurią dalyvis įsipareigoja: „aš niekam neatskleisiu šių jogos užsiėmimų turinio. Aš nebandysiu mokyti kitų

kaip taikyti ir naudoti šiuose jogos užsiėmimuose taikomus metodus tol, kol nepraeisiu atitinkamo jogos mokytojų kurso parengimo programos ir negausiu patvirtinto jogos mokytojų sertifikato, leidžiančio mokyti jogos. Aš pripažįstu, kad nesu įgaliojtas be raštiško leidimo atskleisti jogos užsiėmimų programos arba jų dalies turinio jokiam trečiajam asmeniui. Aš patvirtinu, kad išmoktos jogos technikos ir pratimai yra privati ir konfidenciali informacija.“

Mokytojo teikiamos paslaugos yra mokamos, tačiau, kaip nurodė savo paaiškinime pats Mokytojas, Pareiškėja atėjo į 2026 m. gegužės 11 d. užsiėmimą „- nesiregistravusi, - negavusi užsiėmimo dalyvavimo patvirtinimo, - nepatvirtinusi dalyvavimo taisyklių“; „Pareiškėja dalyvavo nemokamai, nes pirmas apsilankymas mano vedamuose jogos užsiėmimuose įprastai yra nemokamas. Tai normali praktika, kad žmogus atėjęs galėtų išbandyti užsiėmimą ir suprastų ar jam tinka, ar ne.“ Taigi darytina išvada, kad Pareiškėja 2026 m. gegužės 11 d. jogos užsiėmime dalyvavo nemokamai, nesiregistravusi, negavusi išankstinio patvirtinimo dėl leidimo dalyvauti.

Pagal Mokytojo pateiktą nuorodą internete sprendžina, kad Mokytojas veda (duomenys neskelbtini) užsiėmimus, o Mokytojo nurodytoje interneto svetainėje skelbiama informacija apie jogos sampratą: „joga, kaip savirealizacijos (augimo, tobulėjimo) sistema sudaryta iš daugelio dalių, tai ir joga pradedantiesiems ir asanos (pratimai), pranajamos (kvėpavimo praktikos), šatkarmos (organizmo valymosi metodai), mantros, meditacija, vegetarizmas ir daugelis kitų. Dėl mūsų joga ne tik metodikos ir praktikos, tai gyvenimo būdas, surištas su giliais filosofiniais ir moraliniais suvokimais, su vedine kultūra ir reinkarnacija.“

Iš Mokytojo Tarnybai pateiktos ir jo interneto svetainėje skelbiamos informacijos sužinota, kad Mokytojo vedami jogos užsiėmimai nėra siejami su religija, religinėmis apeigomis, kitaip tariant Mokytojas, kaip paslaugų teikėjas, nėra laikytinas religine bendruomene, bendrija, kurios etosas remiasi religija ar tikėjimu ir kuriai dėl šios priežasties galėtų būti netaikomos Lygių galimybių įstatymo nuostatos. Pastebėtina, kad minėta viešai skelbiama informacija apie jogos sampratą yra neutralaus pobūdžio lyties ir socialinės padėties pagrindu, joje nebuvo rasta moteris ar vyrus bei asmenis socialinės padėties pagrindu menkinančių ar žeminančių teiginių.

5.1. Dėl teiginio „jei moteris turėjusi daug seksualinių partnerių, ji energetiškai purvina“

Mokytojas, atsakydamas į klausimą dėl šios citatos ir kitų Pareiškėjos skunde paminėtų fazių, 2026 m. gegužės 26 d. laišku paaiškino, kad „visos šios citatos jos yra ištrauktos iš konteksto, o be

konteksto jas gali būti šiek tiek sudėtinga suprasti“. Atkreiptinas dėmesys, kad Tarnybai paprašius Pareiškėjos nurodyto liudytojo, galimai girdėjusio ir mačiusio skundžiamus veiksmus, pateikti paaiškinimus apie Pareiškėjos skundžiamas aplinkybes, minėto liudytojo paaiškinimas nebuvo gautas.

Mokytojas 2026 m. birželio 3 d. laišku patvirtino, kad pasakė frazę „jei moteris turėjusi daug seksualinių partnerių, ji energetiškai purvina“ ir patikino: „dėl šios pasakytos frazės labai gailiuosi, jeigu tai galėjo įžeisti Pareiškėją ar bet kokią kitą žmogų. Šie žodžiai nebuvo skirti nei vienam iš grupės dalyvių. Iš savo pusės užtikrinsiu, kad tai nepasikartotų.“ Pasak Mokytojo, „dažnai šis principas pas jogus yra traktuojamas, kaip susilaikymas nuo seksualinių santykių. Šią informaciją lengvai galima patikrinti įrašius internete frazę anglų kalba: „What is Brahmacharya“; „šiuolaikiniai moksliniai tyrimai patvirtina, kad didelis kiekis seksualinių partnerių gyvenimo metu, gali sukelti tam tikrą pavojų žmogaus sveikatai ir santykiams. Atsiranda psichologinės problemos“. Pasak Mokytojo, „turintiems 10 ir daugiau gyvenimo partnerių, padidėja chroniškų ligų kiekis, gali išsivystyti vėžys, padidėja galimybė užsikrėsti ŽIV“, „šiuolaikiniai moksliniai tyrimai patvirtina, kad didelis kiekis seksualinių partnerių gyvenimo metu, gali sukelti tam tikrą pavojų žmogaus sveikatai ir santykiams. Atsiranda psichologinės problemos“. Mokytojas 2026 m. gegužės 26 d. laišku patvirtino, kad daugybės seksualinių partnerių turėjimas ir šio elgesio pasekmės galioja ir vyrams: „beje, tai galioja ne tik moterims.“

Šio skundo tyrimo metu nebuvo siekiama susipažinti su visomis Mokytojo pateiktomis mokslinių straipsnių, skelbiamos informacijos nuorodomis apie seksualinių partnerių kaitos poveikį moterims ar vyrams, nes įrodinėjimo pareiga patvirtinti šio teiginio tikrumą tenka Mokytojui. Tačiau skundo tyrimo metu pats Mokytojas paneigė informaciją, kad didelis kiekis seksualinių partnerių daro neigiamą poveikį tik moterims, kitaip tariant, Mokytojas savo paaiškinimais leido suprasti, kad didelis kiekis seksualinių partnerių gali daryti neigiamą poveikį tiek moterims, tiek vyrams vienodai. Taip pat pažymėtina, kad Mokytojas nenurodė konkrečių citatų, teiginių, kuriais būtų pagrįstas teiginys, jog tik moteris, kuri turi daug seksualinių partnerių, yra „energetiškai purvina“. Pats informacijos „jei moteris turėjusi daug seksualinių partnerių, ji energetiškai purvina“ pateikimas jogos užsiėmimo metu vertintinas kaip menkinantis ir žeminantis moteris, taip pat ir Pareiškėją, apskritai. Minėta frazė vertintina ir kaip Konstitucijos 22 straipsnyje įtvirtintos teisės į žmogaus privatus gyvenimo neliečiamumą, kvestionavimas, moters orumo pažeidimas. Moteris, lygiai taip pat kaip ir vyras, turi teisę į savo privatų gyvenimą, teisę pasirinkti kiek turėti seksualinių partnerių, ir moteris neturėtų būti

menkinama ir žeminama vien todėl, kad ji turi ar turėjo daugiau seksualinių partnerių. Lietuvoje galioja jau pirmiau minėtų tarptautinių, Europos Sąjungos teisės aktų, rekomendacijų nuostatos, kuriomis yra garantuojamos lygios žmogaus teisės nepaisant *inter alia* lyties bei kitų asmens tapatybės požymių, taip pat teisė į privataus gyvenimo neliečiamumą, teisė būti laisvu, lygiateisiu valstybės piliečiu, ypač atsižvelgiant į tai, kad Lietuva yra Europos Sąjungos valstybė narė, kurioje galioja laisvos, demokratinės valstybės žmogaus teisių įgyvendinimo principai. Vadovaujantis specialiojo moterų ir vyrų lygias teises įtvirtinančio Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo nuostatomis, moterų ir vyrų lygios teisės yra užtikrinamos ne tik užimtumo, švietimo, studijų srityje, bet ir naudojantis paslaugomis, įsigyjant prekes. Todėl šiuo atveju svarbu pažymėti, kad moteris negali būti menkinama, žeminama paslaugų teikimo metu dėl savo lyties, taip pat paslaugų teikimo metu, šiuo konkrečiu atveju – jogos užsiėmimo metu, negali būti skleidžiama informacija, kuria menkinamas moters orumas. Darytina išvada, kad būtent teiginiu „jei moteris turėjusi daug seksualinių partnerių, ji energetiškai purvina“, kalbant apie jogos etinius, moralinius, savidisciplinos dalykus, kurie, pasak Mokytojo, būdingi jogos praktikoms, tai yra Mokytojui teikiant informaciją paslaugų gavėjams, taip pat ir Pareiškėjai, Pareiškėja buvo pažeminta, ką patvirtino pati Pareiškėja. Atkreiptinas dėmesys, kad šis teiginys specifiškai lietė tik moteris, kitaip tariant, buvo pasakyta, kad tik moterys dėl savo lyties gali būti laikomos „energetiškai purvinomis“, jeigu jos turi daug seksualinių partnerių, kas yra laikytina nepagarbiu, moralizuojančiu, menkinančiu moterų seksualinio elgesio, priskirtino privataus gyvenimo sričiai, įvertinimu. Todėl teigtina, kad Mokytojas 2026 m. gegužės 11 d. vykusio jogos užsiėmimo metu netinkamai įgyvendino Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtintą paslaugų teikėjo pareigą užtikrinti, kad teikiamoje informacijoje apie etinius, moralinius dalykus, kurie yra susiję su jogos praktika, nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas dėl lyties. Atkreiptinas dėmesys, kad Mokytojas apgailestavo dėl pasakytos frazės ir patikino: „dėl šios pasakytos frazės labai gailiuosi, jeigu tai galėjo įžeisti Pareiškėją ar bet kokią kitą žmogų. Šie žodžiai nebuvo skirti nei vienam iš grupės dalyvių. Iš savo pusės užtikrinsiu, kad tai nepasikartotų.“ Taip pat svarbu pažymėti, kad Mokytojas atsiprašė Pareiškėjos dėl jai sukeltų neigiamų emocijų: „iš savo pusės jau parašiau Pareiškėjai per socialinį tinklą Facebook ir atsiprašiau už jai sukeltus nepatogumus gegužės 11 dienos jogos užsiėmimo metu. Taip pat paminėjau, kad jeigu ji pasijautė

įžeista, kad nenorėjau jos įžeisti. Tiesiog nematau jokios prasmės pyktis Jeigu ji pasijautė įžeista, man nesunku atsiprašyti.“

5.2. Dėl teiginio „arabės vaikščioja prisidengusios plaukus, nes jos taip saugo savo energiją“

Mokytojas 2026 m. birželio 3 d. laišku Tarnybai patvirtino ištaręs minėtą frazę jogos užsiėmimo metu: „taip šią frazę pasakiau ir dėl šios pasakytos frazės labai gailiuosi, jeigu tai galėjo įžeisti Pareiškėją ar bet kokią kitą žmogų. Šie žodžiai nebuvo skirti nei vienam iš grupės dalyvių. Iš savo pusės užtikrinsiu, kad tai nepasikartotų.“ Mokytojas paaiškino, kad „tai susiję su Brahmačarijos principu, nes būtent jogoje yra svarbu išmokti sukaupti didesnę kiekį gyvybinės energijos, kuri padėtų žmogui tobulėti kasdieniame gyvenime. Brahmačarijos kontekste (jogos etinio ir moralinio principo), plaukų dengimas praktikuojamas tam, kad sumažinti blaškymąsi, sukaupti didesnę kiekį gyvybinės energijos, kas simbolizuoja vidinį 2 susitelkimą, susifokusavimą.“ Mokytojas savo paaiškinime Tarnybai referavo į islamo, judaizmo ir krikščionybės tradicijas: „pasak Islamo tradicijos, moterų plaukai yra jos garbė ir jie turi būti apsaugoti.<...> Korano sura An-Nur (24:31) nurodo musulmonėms moterims saugoti savo kuklumą ir užsidengti save šydu, kad išlaikytų tyrumą ir moralinį dorumą. Pavyzdžiui, Judaizme ištekęsios moterys dengia plaukus, kad parodytų savo šeimyninę padėtį ir laikytųsi tradicinių kuklumo (tznit) sampratų“; „galvos dengimas taip pat gerai žinomas ir krikščioniškoje tradicijoje, taip pat ir mūsų lietuvių tautoje, nes seniau dauguma močiukių dėvėdavo skarą arba dengdavo plaukus“. Pats teiginys „arabės vaikščioja prisidengusios plaukus, nes jos taip saugo savo energiją“, kuris buvo pasakytas jogos užsiėmimo metu, vertintinas kaip islamo religinių tradicijų pateikimas paslaugų teikimo metu, tačiau savaime nesuponuoja, kad būtent dėl galvos dengimo moterys apskritai yra žeminamos, menkinamos, kad jos yra menkesnės nei vyrai. Tarnyba nevertina šių teiginių atitikimo religinėms tradicijoms. Skundo tyrimo metu nebuvo gauta informacijos, kad Mokytojas jogos užsiėmimo metu vertė Pareiškėją ar kitas moteris (jeigu jų buvo) dėvėti galvos apdangalą ar kažkokiu būdu menkino ir žemino Pareiškėją, kuri neturėjo galvos apdangalo. Pareiškėjos skunde taip pat nurodyta, kad Mokytojas užsiėmimo metu taip pat pasakė: „o čia kai vaikščioja su apnuogintais pilvais – taip vyrai iš jų išsiurbina energiją, o jos leidžiasi.“ Mokytojas 2026 m. gegužės 26 d. paaiškinime Tarnybai nurodė, kad „visos religijos patvirtina, kad moterys neturi vaikščioti pusnuogės gatvėje, tai laikoma kaip nepagarbos ženklas, moralės nebuvimas tiek sau, tiek aplinkiniams. Todėl dauguma suaugusių žmonių vaikšto apsirengę (kas daugiau, kas mažiau). Be abejonės tai žmogaus pasirinkimo

klausimas.“ Taigi šiuo atveju jogos užsiėmimo Mokytojas skleidė informaciją, kuri, jo teigimu, atspindi kai kurių religijų suformuotas tradicijas dėvėti moterims galvos apdangalus, tačiau pats idėjų skleidimas taip, kaip jas suprato individualus žmogus, apie galvos apdangalus skirtingose religijose savaime nemenkina ir nežemina moterų. Tačiau teiginys „o čia kai vaikščioja su apnuogintais pilvais – taip vyrai iš jų išsiurbinėja energiją, o jos leidžiasi“, kurio Mokytojas, be kita ko, nepaneigė, yra adresuotas moterims ir laikytinas moralizuojančio pobūdžio, daugiau formuojantis neigiamus stereotipus apie moteris, kurios dėvi kūną apnuoginančius drabužius, o konkrečiai šiuo atveju – pilvo dalį apnuoginančius drabužius. Tačiau šiuo atveju, remiantis Pareiškėjos pateikta informacija, moterys, dėvinčios pilvą apnuoginančius drabužius, daugiau apibūdinamos kaip vyrų nederamo elgesio (energijos siurbimas) aukos, nes esą vyrai „siurbia“ iš jų energiją. Kartu Mokytojas savo paaiškinime Tarnybai paaiškina, kaip, vadovaujantis religijos tradicijomis, moterys privalo dėvėti drabužius, dengti savo kūną, nes viešas kūno dalių apnuoginimas „laikoma kaip nepagarbos ženklas, moralės nebuvimas tiek sau, tiek aplinkiniams“. Taigi iš esmės Mokytojas pateikta informacija apie moralinius, etinius principus, kurie naudojami jogos praktikos metu, skleidė informaciją apie skirtingų religijų ir kultūrų suformuotus moterų drabužių ir galvos apdangalų dėvėjimo principus, kuriais gali būti formuojami stereotipai, moterų aprangos kodai ir taip moterims gali būti primetami tam tikro elgesio modeliai, apeliuojama išimtinai į moterų, demonstruojančių savo apnuogintą kūną viešose vietose, moralę. Skundo tyrimo metu nebuvo gauta informacijos, kad jogos užsiėmime buvo kalbama apie vyrų aprangos detales ar vyrų kūno apnuoginimą viešose vietose. Pareiškėją įžeidė tokio turinio Mokytojo pasisakymas (dėl apnuoginto pilvo): „kadangi esu laisvas žmogus, galintis rinktis, kokius drabužius dėvėti, buvau įžeista komentaru apie „pilvo apnuoginimą“ ir teiginiu, kad taip „vyrai iš moters ištraukia energiją ir ją reikia saugoti“, t.y. dengtis. Tą dieną kaip tik į pamoką buvau atėjusi su džinsais ir „crop top'u“ (šiek tiek pilvą apnuoginančia palaidine, kuri toli gražu neperžengia jokių padorumo normų).“ Teigtina, kad tokiu pasisakymu moterims suponuojamas tam tikras drabužių dėvėjimo būdas, moterims bandoma įteigti, kad jos leidžiasi būti vyrų aukomis ir siurbti jų energiją per apnuogintas kūno dalis. Tokie teiginiai yra apskritai įžeidžiantys, nes moterims primetami elgesio ir rūbų dėvėjimo standartai, galintys riboti jų teisę rinktis, kaip atrodyti viešojoje erdvėje, dalyvauti socialiniame gyvenime.

5.3. Dėl teiginio „ar tu duotum šimtą eurų bomžui ar prezidentui? Tai aišku, kad prezidentui, nes jis bent jau nuveiks kažką gero visuomenei, o bomžas pragers“

Mokytojas 2026 m. birželio 3 d. laišku patvirtino, kad jos užsiėmimo metu pasakė minėtus teiginius: „taip. Ir dėl šios pasakytos frazės labai gailiuosi, jeigu tai galėjo įžeisti Pareiškėją ar bet kokį kitą žmogų. Šie žodžiai nebuvo skirti nei vienam iš grupės dalyvių. Iš savo pusės užtikrinsiu, kad tai nepasikartotų.<...> Apgailestauju, kad šioje vietoje įvardinau sąvoką bomžas. Reikėjo tai įvardinti, kaip elgeta ar benamis, tai būtų tikslesnis apibūdinimas. Žodis bomžas nebuvo orientuotas į Pareiškėją.“

Žodis „bomžas“ Valstybinės lietuvių kalbos komisijos paaiškinime⁴ yra laikomas nevartotina svetimybe, kuris reiškia „benamis, benamė, valkata“. Interneto terminų žodyne⁵ „bomžas“ (bendrinėje kalboje) reiškia „be namų žmogų, asmenį, neturintį nuolatinio būsto ir dažnai pragyvenantį iš elmos, atliekų.“ Jame taip pat pateikiama papildoma pastaba, kad „Žodis dažnai laikomas įžeidžiančiu arba žeminančiu, todėl oficialiuose ar pagarbiuose kontekstuose rekomenduojama vertoti neutralius atitikmenis: „be namų žmogus“, „skurstančioji asmenybė“.“ Taigi žodis „bomžas“ viešajame diskurse turi neigiamą prasmę, šiuo žodžiu apibūdinami žmonės, neturintys savo būsto, gyvenantys skurde, neturintys pragyvenimui skirtų finansinių resursų; pats žodis yra svetimybė, žargonas, nevartotinas viešuose pasisakymuose, ypač paslaugų teikimo metu, tai yra teikiant jos užsiėmimų paslaugas. Lygių galimybių įstatymo taikymo prasme šis žodis siejamas su socialine padėtimi, nes turto, pragyvenimui reikalingų finansinių resursų turėjimas yra tiesiogiai sietini su minėtame įstatyme įtvirtina socialinės padėties apibrėžtimi. Mokytojo pasakytas teiginys apie „bomžą“, kuris gavęs pinigų juos pragers, savaime suponuoja neigiamą socialiai remtino, pragyvenimo šaltinio neturinčio asmens vaizdavimą, priskiriant jam pomėgį vartoti alkoholį, kas visuomenėje vertinama kritiškai. Šiuo konkrečiu atveju darytina išvada, kad paties žodžio „bomžas“ vartojimas jos užsiėmimo metu, ypač suteikiant šiam nežinomam asmeniui visuomenėje nepalankiai vertinamą įvaizdį ir šį asmenį lyginant su prezidentu, prezidento turimomis galiomis ir socialine padėtimi, vertintinas kaip apskritai žeminantis ir menkinantis gyvenamosios vietos ir pajamų neturinčius asmenis, neetiškas, asmens orumą žeidžiantis teiginys, palyginimas, kuris buvo netinkamai pavartotas

⁴ Nuoroda internete: <https://www.vlkk.lt/konsultacijos/5592-bomzas-benamis-alkata> .

⁵ Nuoroda internete: <https://www.zodynas.lt/terminu-zodynas/b/bomzas> .

jogos teorinių žinių teikimo metu. Todėl, vertinant šio teiginio pasakymą galimo prieštaravimo Lygių galimybių įstatymui aspektu, teigtina, kad pasakytu teiginiu Mokytojas 2026 m. gegužės 11 d. vykusio jogos užsiėmimo metu netinkamai įgyvendino Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtintą paslaugų teikėjo pareigą užtikrinti, kad teikiamoje informacijoje apie etinius, moralinius dalykus, kurie yra susiję su jogos praktika, nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas dėl socialinės padėties. Atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėja skunde nenurodė savo socialinės padėties, tiksliau neapibūdino savo pajamų, gyvenamosios vietos, tačiau žodžio „bomžas“ vartojimas teikiant informaciją apie etinius ir moralinius jogos principus yra apskritai žeminantis asmenis socialinės padėties pagrindu.

Kartu pažymėtina, kad jogos užsiėmimai, teikiami klientams, yra laikytini paslaugomis. Ir šiuo konkrečiu atveju nebuvo vertinamos specifinės Mokytojo propaguojamos žinios, teorija, etiniai, moraliniai aspektai, kurie tiesiogiai susiję su (duomenys neskelbtini) teorija. Tačiau skundo tyrimo metu buvo siekiama nustatyti, ar jogos užsiėmimo metu Mokytojo skleidžiama informacija nežemina žmogaus orumo, nemenkina Pareiškėjos ir galimai kitų asmenų dėl lyties ir socialinės padėties, nes teisė skleisti informaciją apie (duomenys neskelbtini) teoriją nėra absoliuti, skleidžiama informacija negali būti menkinami ar žeminami žmonės dėl lyties, socialinės padėties bei kitų požymių.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 14 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 6 punktu, lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a :

1. Įspėti Mokytoją dėl netinkamo Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 2 punkto įgyvendinimo, tai yra žeminimo bei menkinimo lyties bei socialinės padėties pagrindais informacijos teikimo metu.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją bei Mokytoją.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė